

Čas velikih sprememb

prof. dr. Janez Košmrlj

Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani

glavni in odgovorni urednik v obdobju 2003–2005

Acta Chimica Slovenica je kot nacionalna znanstvena revija sicer maloštevilnega naroda po zaslugi entuziazma in požrtvovalnega dela urednikov pred mojim nastopom funkcije dosegla osupljiv uspeh (Slika 1). Konec leta 2002, na začetku svoje znanstvene in pedagoške kariere, sem na željo, pobudo in spodbudo profesorja Andreja Petriča sprejel dela in naloge urednika revije. Kot sourednik se mi je pridružil profesor Aleksander Pavko, ki je že prej pomagal prof. Petriču, kot tehnični urednik pa g. Vinko Volk. G. Volk, ki je z neverjetnim občutkom za tehniko takrat skrbel za nemoteno delovanje rentgenskih difraktometrov na fakulteti, je na enak način sprva neformalno pomagal pri nastajanju revije in urejanju spletne strani ter nekoliko pozneje postal tehnični urednik. Prof. Pavko in g. Volk sta bila polna dobre volje in energije in bili smo sanjska ekipa, ki lahko premika gore.

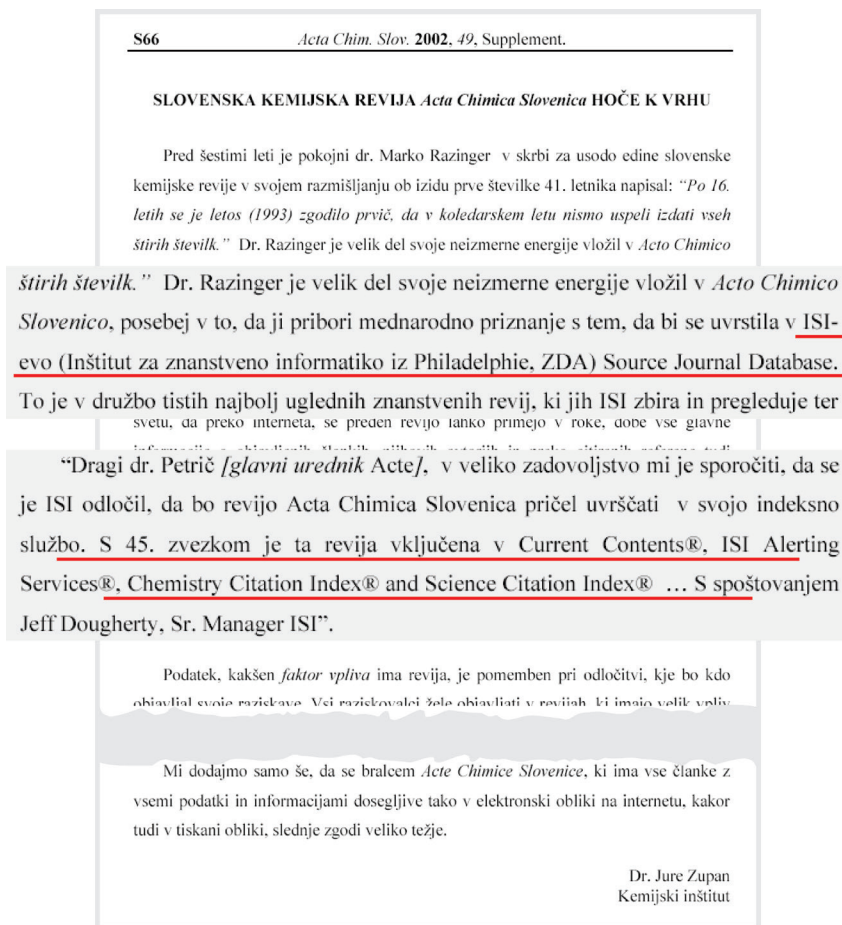
Acta Chimica Slovenica je leta 2000 dosegla faktor vpliva 0,161, ki se je v letu 2002 dvignil na 0,538. Število rokopisov znanstvenih in strokovnih prispevkov, poslanih v objavo, je takrat zaradi vse večje prepoznavnosti revije hitro naraščalo. Dva odstavka obveznega poročila za leto 2003, ki sem ga pripravil za Oddelek za informacijsko infrastrukturo Ministrstva za šolstvo, znanost in šport, sta se glasila:

»V letniku revije *Acta Chimica Slovenica* 2003, 50 so izšle štiri številke s skupno 69 originalnimi znanstvenimi in strokovnimi prispevki na skupno 814 straneh. Od tega je bilo 46 znanstvenih člankov, 12 kratkih in 11 strokovnih prispevkov, ena predstavitev knjige in dva komentarja.« in »Na internetu na strani <http://acta.chem-soc.si> objavljamo

elektronsko obliko revije, kar povečuje branost in mednarodno odmevnost revije. Članke, objavljene v reviji, so v kratkem času po izidu elektronske oblike povzeli ISI Science Citation Index Expanded (Web of Science), Current Contents (Physical, Chemical and Earth Sciences), ISI Alerting Services in Chemical Abstracts. Na spletni strani <http://acta.chem-soc.si> je mogoče zaslediti več kot 950 povezav predvsem iz tujih knjižnic, univerz in drugih znanstvenih ustanov. Tiskano izdajo revije izmenjujemo s približno 30 knjižnicami po svetu. Poleg znanstvenih in strokovnih člankov ter predstavitev knjig smo objavili tudi društvene vesti in seznam diplomskih, magistrskih in doktorskih del v letu 2003 v Sloveniji.«

V tem letu, 2003, je v uredništvo prispelo 110 rokopisov, že na začetku leta pa je postalo jasno, da bo število rokopisov kar hitro naraščalo. To je zahtevalo takojšnje spremembe v delovanju uredništva. Ena od številnih je bila povezana s postopno digitalizacijo postopkov, kar je omogočilo boljši pregled nad stanjem rokopisov. Predhodni način nadzora je namreč temeljil na kratkih beležkah o rokopisu na papirju, ki so vsebovale ime avtorja in recenzenta, predvsem pa na dobrem spominu urednika.

Naraščajoče število rokopisov, prispelih v uredništvo, pa je poleg izdatnejšega dela za malo uredniško ekipo ponujalo enkratno priložnost za selekcijo objavljenih člankov in s tem dvig standarda in kakovosti revije tako na strokovni kot na oblikovni ravni. Za izboljšanje predvsem slednjega smo se s sourednikom in tehničnim urednikom lotili izdatnega stilskega urejanja in poenotenja člankov pred objavo, da so

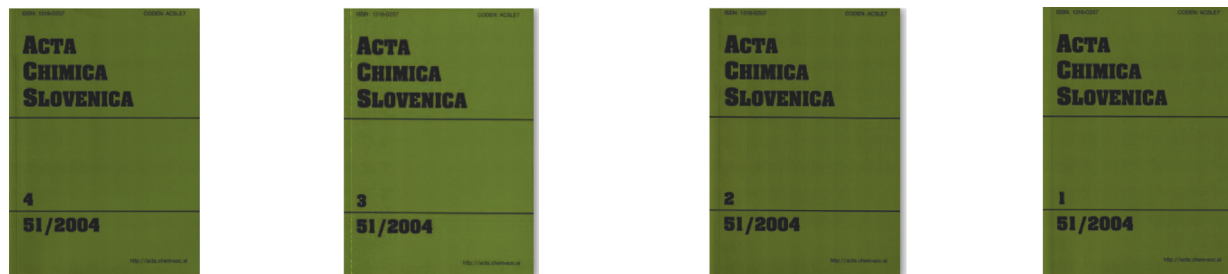

Slika 1. Del besedila dr. Jureta Zupana v *Acta Chim. Slov.* 2002, 49, S66.

dobivali čedalje bolj enotno podobo. Avtorje smo prosili, da za svoje članke pripravijo grafične povzetke, ki so od druge številke *Acta Chimica Slovenica* 2003, 50, naprej obvezno spremljali objavo (Slika 2). No, na začetku smo zaradi slabe odzivnosti avtorjev grafične povzetke pripravljali kar sami v uredništvu. Da bi bilo v objavljenih člankih čim manj napak, smo takrat vpeljali »krtačne odtise«, ki smo jih pred končno postavitvijo revije avtorjem poslali v pregled in popravilo. Skupaj s kolegom v uredništvu smo potem vnašali popravke napak, ki so jih predlagali avtorji, pa še mnogo drugih, ki smo jih med pozornim prebiranjem besedil našli tudi sami. Proces izboljšanja je bil seveda počasen, vendar je

vloženo delo vodilo do povečanega zanimanja do objavljanja v reviji *Acta Chimica Slovenica*; s tem pa spet do povečanja dela majhne uredniške ekipe ... Tako smo po vzoru uveljavljenih založniških hiš čedalje več tega dela prelagali na avtorje z neprestanim posodabljanjem navodil za pripravo rokopisov in pa z vztrajanjem, da se avtorji navodil držijo, kar je bilo večinoma daleč od samoumevnega.

Osnovni pogoj za priznanje nacionalne strokovne revije v mednarodnem prostoru je njena cena v očeh domače znanstvene srenje. Presenečen sem bil, kako neverjetno nizka je bila takrat cena naše revije s tega vidika. To se je odražalo v pogosto neverjetno dolgih, površnih, nekritič-

Slika 2. Zunanja podoba revije *Acta Chimica Slovenica* leta 2003 in 2004.

<i>Acta Chimica Slovenica</i>		Evaluation Form	
Manuscript reference:			
Author(s):			
Title:			
Please tick the appropriate boxes:			
(1) there is an element of novelty in the manuscript.....	Yes	No	
(2) the manuscript is likely to be of interest to a reasonable number of readers.....	☒	☐	
(3) the conclusions are adequately supported by the data.....	☒	☐	
(4) the compounds reported are adequately characterized regarding identity and purity*.....	☐	☐	
(5) the literature references are appropriate and correct.....	☐	☐	
(6) potential safety hazards are adequately described*.....	☐	☐	
* if applicable			
Reviewer's recommendation:	PUBLISH:	CATEGORY OF THE PAPER:	
without change	☐	scientific paper	
with minor revision	☒	short communication	
with major revision	☒	review	
DO NOT PUBLISH	☐	technical paper	
		other (please specify below)	
If you propose revision or rejection of the manuscript, please give your comments below.			
Comments:			

Slika 3. Ocenjevalni list iz tistega obdobja.

nih recenzijah številnih domačih strokovnjakov, ki smo jih prosili za recenzije v stilu: 'saj za Acto je dobro'. No, pa tudi marsikateri rokopis, poslan v objavo, je bil v tem kakovostnem razredu. Po vzoru uveljavljenih mednarodnih revij smo pripravili »ocenjevalni list« in dodatna navodila, ki naj bi recenzentom pomagala pri pripravi strokovnih ocen rokopisov (Slika 3). Rekordni čas, ki ga je neki rokopis preživel pri recenzentu leta 2002, je bil 12 mesecev. V naslednjem letu nam je ta čas uspelo skrajšati na pol, kar je bilo še vedno daleč od sprejemljivega. Za dvig kakovosti sem se s sourednikom odločil, da je čas, da vsak rokopis ocenita dva strokovnjaka s področja in da je vsaj en recenzent iz tujine. Razumljivo, za slabe rokopise, poslane v objavo, so bili avtorji pripravljani čakati na recenzijo dolgo, kakovostnejše prispevke pa so ob dolgi, pa tudi neakovostni recenziji radi umikali iz uredništva in jih poslali v objavo drugam. Seveda je bilo takšno pravilo lahko postaviti, težje pa realizirati, saj sva sourednik in jaz za vse prispele rokopise sama iskala recenzente, povabilu pa se jih navadno ni odzvalo veliko niti iz domačih niti iz tujih krogov.

Ni skrivnost niti to, da k vidnosti revije pripomorejo pregledni članki. Sourednik in jaz sva bila aktivna tudi na tem področju, čeprav na začetku prav posebnega uspeha ni bilo. Medtem ko mi je od nekaterih tujih znanstvenikov uspelo izvabiti vsaj obljubo, da bodo prispevali, sem imel precej manj sreče pri domačih. Na prošnjo za pregledni članek je poveden eden od odgovorov, citiram: »Objava preglednega članka v Acti bi škodila mojemu ugledu v mednarodni javnosti.«

Porztovalno delo s sourednikom in tehničnim urednikom je ob izdatni podpori takratnega predsednika Slovenskega kemijskega društva profesorja Venčeslava Kauči-

ča v treh letih mojega urednikovanja vodilo do velikih sprememb. Skupaj smo preoblikovali uredniški odbor in končno odprli možnost, da v vlogi sourednikov (Associate Editors) s posameznih področij sodelujejo izjemni slovenski znanstveniki. Tako je profesorica Marija Bešter Rogač prijazno sprejela funkcijo urednice za področje fizikalne kemije, profesorja Matija Strlič in Mladen Franko pa za področje analize kemije, za katero je bilo takrat največ prispevkov. Profesor Alojz Demšar je skrbel za prispevke iz anorganske kemije, profesorju Andreju Petriču pa sem bil hvaležen, da je prevzel organsko kemijo (Slika 4). S sourednikom sem se trudil pokriti vsa druga področja. Prof. Petriča je kmalu za tem, ko je leta 2004 postal prodekan na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo, med področnimi uredniki zamenjal profesor Bert U. W. Maes z Univerze v Antwerpnu. Tako smo našo revijo počasi, a vztrajno internacionalizirali, ustanovili pa smo tudi mednarodni uredniški odbor (Editorial Board), ki je bil takrat zelo aktiven, predvsem v privabljanju tujih piscev znanstvenih in preglednih člankov. Na moje vabilo so se prijazno odzvali in sprejeli vlogo v uredniškem odboru profesorji Mahesh K. Lakshman (The City College and The City University of New York), Janez Mavri (Kemijski inštitut), Jiří Pinkas (Masaryk University Brno), Wolfgang Buchberger (Johannes Kepler University), leta 2005 pa so se pridružili še profesor Günter Grampp (Graz University of Technology), profesor Danijel Kikelj (Fakulteta za farmacijo) in profesor Friedrich Sreenc (University of Minnesota). In oblikoval se je svetovni uredniški odbor (Advisory Editorial Board).

In čas je bil, da je *Acta Chimica Slovenica* dobila tudi novo, privlačnejšo podobo. Na sestanek sem povabil akademikega slikarja, gospoda Simona Kajtno, in skupaj s so-

EDITOR-IN-CHIEF	
JANEZ KOŠMRLJ	
Faculty of Chemistry and Chemical Technology, University of Ljubljana, Aškerčeva 5, SI-1000 Ljubljana, Slovenia E-mail: ACSi@uni-lj.si, Telephone: (+386)-1-2419-256; Fax: (+386)-1-2419-220	
CO-EDITOR	
Aleksander Pavko , University of Ljubljana	
ASSOCIATE EDITORS	TECHNICAL EDITOR
Marija Bešter-Rogač , University of Ljubljana	Vinko Volk , University of Ljubljana
Matija Strlič , University of Ljubljana	
Mladen Franko , Nova Gorica Polytechnic	ADMINISTRATIVE ASSISTANT
Alojz Demšar , University of Ljubljana	Olga Gorše , National Institute of Chemistry
Bert UW Maes , University of Antwerp	
EDITORIAL BOARD	
Mahesh K. Lakshman , New York, USA	Wolfgang Buchberger , Avstrija
Janez Mavri , Slovenia	Jiri Pinkas , Czech Republic
ADVISORY EDITORIAL BOARD	
Chairman	Željko Knez , University of Maribor, Slovenia
Branko Stanovnik , University of Ljubljana, Slovenia	Radovan Komel , National Institute of Chemistry, Slovenia
Members	Janez Levce , University of Ljubljana, Slovenia
Josef Barthel , University of Regensburg, Germany	Stane Pejovnik , University of Ljubljana, Slovenia
Neil Bartlett , University of California, Berkeley, U.S.A.	Anton Perdih , University of Ljubljana, Slovenia
Cassian Bon , Institut Pasteur, France	Boris Pihlar , University of Ljubljana, Slovenia
Jurij V. Brenčič , University of Ljubljana, Slovenia	Lucio Randaccio , University of Trieste, Italy
Udo A. Th. Brinkman , Free University Amsterdam, The Netherlands	Milan Randić , Drake University, Des Moines, U.S.A.
Anthony R. Byrne , Jožef Stefan Institute, Slovenia	Walter Steiner , Technical University Graz, Austria
Attilio Cesaro , University of Trieste, Italy	Jože Škerjanc , University of Ljubljana, Slovenia
Davorin Dolar , University of Ljubljana, Slovenia	Miha Tišler , University of Ljubljana, Slovenia
Ljubo Golič , University of Ljubljana, Slovenia	Đurđa Vasić-Rački , University of Zagreb, Croatia
Franc Gubenšek , University of Ljubljana, Slovenia	Marjan Veber , University of Ljubljana, Slovenia
Dušan Hadži , National Institute of Chemistry, Slovenia	Gorazd Vesnaver , University of Ljubljana, Slovenia
Gerhard Herzog , Technical University Graz, Austria	Georg Zundel , University of München, Germany
Vida Hudnik , National Institute of Chemistry, Slovenia	Jure Zupan , National Institute of Chemistry, Slovenia
Venčeslav Kaučič , National Institute of Chemistry, Slovenia	Boris Zemva , Jožef Stefan Institute, Slovenia
	Majda Žigon , National Institute of Chemistry, Slovenia
Izdaja - Published by	
SLOVENSKO KEMIJSKO DRUŠTVO - SLOVENIAN CHEMICAL SOCIETY	
Naslov redakcije in uprave - Address of the Editorial Board and Administration	
Hajdrihova 19, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, Tel.: (+386)-1-476-0252; Fax: (+386)-1-476-0300; E-mail: chem.soc@ki.si	
Izdajanje sofinancirajo - Financially supported by:	
Ministry of Education, Science and Sport of the Republic of Slovenia,	
National Institute of Chemistry, Ljubljana, and Jožef Stefan Institute, Ljubljana, Slovenia	
Faculty of Chemistry and Chemical Technology at University of Ljubljana,	
Faculty of Chemistry and Chemical Engineering at University of Maribor, Slovenia	
Nova Gorica Polytechnic, Nova Gorica, Slovenia	
Chamber of Commerce and Industry of Slovenia - Chemical and Rubber Industry Association, Slovenia	
Letna naročnina za člane društva je vključena v članarino. Za nečlane in pravne osebe znaša	
letna naročnina 12.000 SIT, za inozemstvo 110 EUR vključno s poštnino.	
Annual subscription: 110 EUR including postage.	
Transakcijski račun: 02053-0013322846	
Bank Account No.: 018-7160-51390 Nova Ljubljanska banka d.d., Trg republike 2, SI-1520 Ljubljana, Slovenia	
SWIFT Code: LJBA SI 2X	
Na podlagi Zakona o davku na dodano vrednost sodi revija Acta Chimica Slovenica med proizvode, od katerih se obračunava DDV po stopnji 8.5%.	
Acta Chimica Slovenica izhaja štirikrat letno v 1200 izvodih - Acta Chimica Slovenica appears quarterly in 1200 copies	

Slika 4. Kolofon revije v začetku leta 2005.

urednikom in tehničnim urednikom sem mu hitel razlagati naše želje in ideje ter mu pokazal nekaj naslovnih drugih mednarodnih revij. Po približno enem mesecu smo se ponovno dobili. Prof. Pavko in jaz se spomniva, kako je g. Kajtna pod pazduho prinesel zvitek papirja z osnutkom, in ko ga je odvil, smo vsi trije uredniki enoglasno vzdihnil: »To je to!« *Acta Chimica Slovenica* je leta 2005 dobila novo celotno podobo (Slike 5–8), med drugim večji format in dvokolonsko postavitev besedila. Privlačne naslovnice so z vsakič novo naslovno grafiko oglaševale enega od objavljenih člankov (Slika 8), zadnja stran pa je bila namenjena reklami katerega od sponzorjev revije. Dobila je tudi novo obliko internetne strani (Slika 7). G. Volk se je moral nato naučiti še uporabljati program InDesign, ki je zamenjal MS Word pri postavitvi sprejetih člankov za objavo.

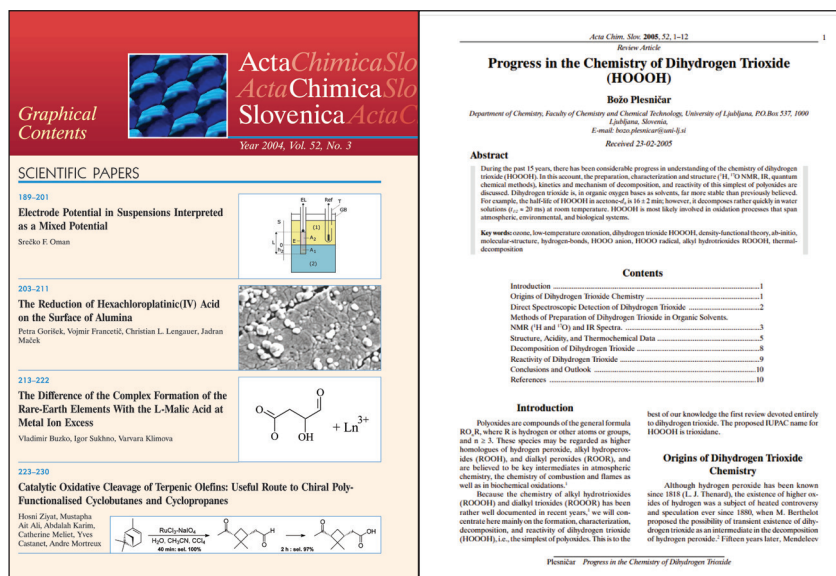
Tisk revije je bil dogovorjen v Tiskarni Skušek v Ljubljani, tam sem se s sourednikom in tehničnim urednikom z veseljem oglasil pri gospe Darji Koderman – ta nam je v pregled in odobritev pokazala prvo natisnjeno platnico, ki je privrela iz stroja.

Za prvo številko v novi podobi je z velikim veseljem prispeval pregledni članek na temo napredka kemije divodikovega trioksida (HOOOH) profesor Božo Plesničar (*Acta Chim. Slov.* 2005, 52, 1–12, Slika 6 desno). Ne, to ni zmanjšalo njegovega ugleda v mednarodni javnosti, o tej temi je pozneje objavil številna znanstvena dela, pa tudi pregledni članek v prestižni reviji *Chemical Reviews*.

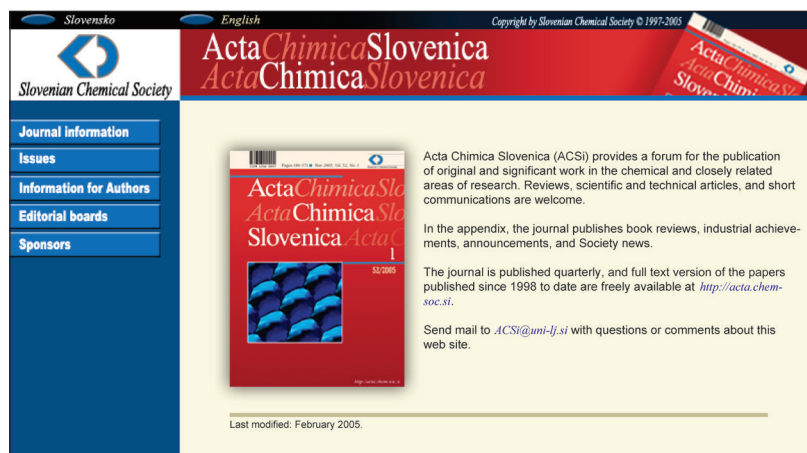
To leto so pregledne članke prispevali še profesorji Jeffrey B. Arterburn (New Mexico State University), Andreas Taubert (University of Basel) in Bhanu P. S. Chauhan

Slika 5. Vzorčna platnica nove podobe revije Acta Chimica Slovenica.

Slika 6. Vzorčna stran z grafičnimi povzetki in dvokolonska postavitev prvega članka v l. 2005.

Slika 7. Vstopna internetna stran ACSi leta 2005.

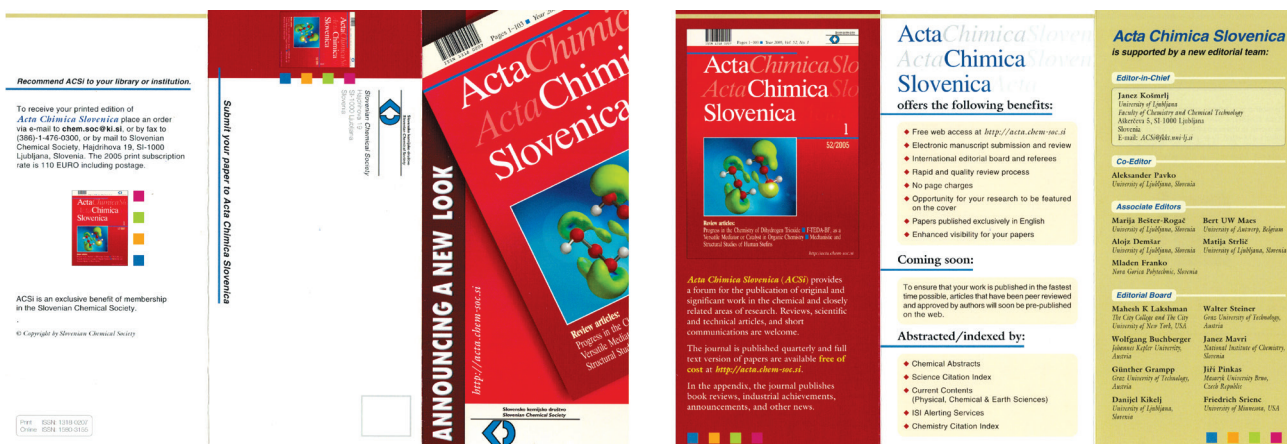
Slika 8. Zunanja podoba revije *Acta Chimica Slovenica* leta 2005.

(City University of New York at The College of Staten Island). Na osnovi moje izbire in idejne zasnove je g. Kajtna izdelal naslovne slike vseh številke revije. Spomnim se priprave naslovnice za četrto številko v letu 2005, za katero je prof. Chauhan prispeval pregledni članek na temo strategije »meatball-spaghetti«, pri kateri silikonski nanoreaktorji (špageti) generirajo in stabilizirajo nanoobjekte (mesne kroglice). To se mi je zdela izvrstna iztočnica za nekoliko bolj kulinarčno obarvano naslovno grafiko, ki bo zagotovo pritegnila oko bralca. Zamislil sem si fotografijo trenutka, ko čisto prave mesne kroglice v paradižnikovi omaki, pomešane s pravimi špageti, padajo iz lonca na krožnik. G. Kajtni sem natančno razložil scenarij in ga prosil, da to upodobi. Čez kakšen teden mi je sporočil, da

so doma za realizacijo projekta ves teden kuhali mesne kroglice s špageti in eksperimentirali s fotoaparatom, vendar z rezultati ni bil zadovoljen. In ker se je družina naveličala omenjene jedi (da ni šlo vse skupaj v nič, so jo seveda vsakič pojedli), se je odločil za nekoliko drugačno upodobitev (Slika 8 desno). G. Kajtna ni obupal, mogoče so bili moji nasledniki manj zahtevni glede naslovnice, in z revijo *Acta Chimica Slovenica* in Slovenskim kemijskim društvom uspešno sodeluje še danes. Tudi midva še danes sodelujemo, ko mi pomaga pri moji strasti do grafične, bolje rečeno, umetniške upodobitve naslovnice znanstvenih člankov moje raziskovalne skupine. Ne morem se bolj strinjati z mislijo, ki sem jo nekje slišal: »V znanosti je umetnost in v umetnosti je znanost.«

14.3.2005
Z A P I S N I K
14. seje Senata Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo, ki je bila v petek, 25.2.2005 ob 12. uri v predavalnici M/4 v četrtem nadstropju, Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo, Aškerčeva 5, Ljubljana.
Dnevni red:
1. Poročilo dekana in prodekanov
2. Predstavitve Acta Chimica Slovenica
<u>Ad. 2 Predstavitve Acta Chimica Slovenica</u>
Doc. dr. Janez Košmrlj, je podal poročilo o spremembah in dosežkih revije v zadnjih dveh letih, ko vodi Acta Chimica Slovenica, kot glavni in odgovorni urednik. V tem času je, da bi dvignil strokovno raven revije, oblikoval odbor pridruženih urednikov in nov uredniški odbor. Pridruženi uredniki urejajo posamezna strokovna področja, ki jih revija pokriva. Oba odbora imata člane tudi iz tujih univerz. K dvigu kvalitete in videnosti revije v mednarodnem prostoru so usmerjene aktivnosti pridobivanja preglednih člankov avtorjev, priznanih na svojih področjih. Prav tako je bil v dvig kvalitete usmerjen projekt prenove celotne podobe revije. Kot rezultat tega projekta bo s prvo letošnjo številko Acta Chimica Slovenica, tako v printani kot elektronski verziji, začela izhajati v novi sodobni obliki. Urednik poziva slovenske kemike, da s kvalitetnimi članki in recenzijami pomagajo pri prizadevanjih uredništva in prispevajo k ugledu edine slovenske kemijske revije, doma in svetu. Člani senata so spremembe pri reviji pozitivno sprejeli.

Slika 9. Del zapisnika 14. seje Senata Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo (25. 2. 2005).

Slika 10. Zloženka.

Dosežke in spremembe revije sem imel čast predstaviti na 14. seji Senata Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo – »Člani senata so spremembe pri reviji pozitivno sprejeli« (Slika 9).

In nikoli ni zmanjkalo novih idej. Da bi revijo *Acta Chimica Slovenica* ponesli v svet, smo s pomočjo g. Kajtne pripravili zloženko, reklamni pamflet, ki smo ga »goreči privrženci Acte« delili npr. na konferencah, ki smo se jih udeležili (Slika 10). Sam sem jih zajet en šop septembra 2005 odnesel v Brno, kjer sem jih s prijaznim dovoljenjem profesorja Milana Potáčka, organizatorja simpozija 11th Blue Danube Symposium on Heterocyclic Compounds, delil med udeleženci konference.

Tako je tista tri leta nastajala *Acta Chimica Slovenica*. Teh neverjetnih let ne bi bilo brez številnih oseb, ki jih v tem kratkem »potopisu« omenjam, niti brez avtorjev in recenzentov, ki so v zgodbo verjeli. Še posebej in še enkrat naj omenim profesorje Andreja Petriča, Aleksandra Pavka in Venčeslava Kaučiča, gospoda Vinka Volka in gospoda Simona Kajtno. Prav tako sem hvaležen ekipam, ki so po mojem odhodu to pot nadaljevale in revijo dvignile na še višjo raven, da je postala slovenska znanstvena revija z najvišjim faktorjem vpliva (Slika 11). Po izidu zadnje številke revije v letu 2005 sem se od uredništva poslovil, da sem se lahko posvetil raziskovalnemu in pedagoškemu delu.

DELO
12
petek
26. junija 2009
znanost@delo.si

ZNANOST

Acta Chimica Slovenica

Slovenska znanstvena revija z največjim faktorjem vpliva

V Sloveniji imamo samo štiri revije s faktorjem vpliva (*Acta Chimica Slovenica*, *Informacija MIDEA*, *Strojniški vestnik* in *Javnost*), od katerih je daleč najvišjo vrednost v zadnjih letih dosegla *Acta Chimica Slovenica* (ACS). Prvič je bila ocenjena za leto 2002 (IF = 0,12), vrednost IF se je povečevala in za leto 2007 dosegla za nacionalno revijo zavidljivih 1,093 (druga tri med 0,088 in 0,151).

MARIJA BEŠTER - ROGAČ
ALEKSANDER PAVKO
VENČESLAV KAUCIČ
Slovensko kemijsko društvo

Zadnjih nekaj let Agencija za raziskave in razvoj (ARRS) ocenjuje raziskovalno uspešnost posameznikov in raziskovalnih (programskih) skupin. Eden izmed glavnih kriterijev ocenjevanja je točkovanje bibliografskih entit oz. znanstvenih publikacij. Pri znanstvenih člankih je glavno merilo vrednotenja kakovost revije, ki je članek objavlja. Mednarodna bibliografska baza podatkov Web of Science revije razvršča po faktorju vpliva (impact factor, IF), ki se izračuna kot razmerje med številom citatov in številom objavljenih člankov v reviji za določeno leto. Čeprav mnogi, predvsem evropski avtorji, nasprotujejo faktorju IF, saj privilegira angleško govoreče narode na škodo manjših in ameriško potrošniško kulturo postavja nad manjše, a zgodovinsko bogatejši evropske kulture, ga danes široko uporabljajo pri ocenjevanju. Vsekakor pa se je nacionalnim revijam na to lestvico teško uvrstiti. Izdajanje kakovostne revije, seveda, zahteva veliko denarja. Glav-

ni del stroškov sta tisk in tehnično urejanje. Revija ACS ob finančni podpori ARRS in sponzorjev (fakultete, institutov, podjetja) izdaja Slovensko kemijsko društvo. Sredstva ARRS so največji delež prihodkov, sicer na podlagi razpisov za triletno financiranje, vendar glede na dolgotrajno prakso in naraščajočo znanstveno kakovost revije upamo, da ta vir ne bo ušahnil. Vendar ne bi bilo nič narobe, če bi se pri financiranju upoštevala tudi višina faktorja IF. Del prihodkov prinaša tudi članarina. Svoje finančne prispevke je vsa leta dajelo vse tri slovenske »kemijske« fakultete v Ljubljani, Mariboru in Novi Gorici, Fakulteta za farmacijo Univerze v Ljubljani ter Kemijski inštitut in Inštitut Jozefa Stefana. Ti prispevki so predmet vsakoletnih pogovorov in upamo, da bodo še posebej na doseganju edini razlog, zakaj se ni sodelovanja s tujo ugodno založbo. Precejšen del prihodkov pa smo vsaj pred leti dobili iz oglaševanja. A žal pogledi na oglas v številkih pred tremi leti in letos priča,

Ostaja tudi glasilo SKD

Acta Chimica Slovenica je razdeljena na dva dela: v prvem, strokovnem, ki je napisan v angleškem jeziku, so zbrani znanstveni in strokovni članki z aktualnih področij kemije (s slovenskim povzetkom). Prispevki so strogo recenzirani. Pri tem se preverja znanstvena kakovost in primernost predstavitve, ki morata ustrezati normativom mednarodnih kemijskih publikacij. Vsebine vseh člankov so sprotno povzete v publikaciji *Chemical Abstracts*, *Science Citation Index Expanded*, *Current Contents: Physical, Chemical and Earth Sciences*, *Chemistry Citation Index*, *ISI Alerting Services*, prizadevam pa si tudi za indeksiranje v *Medline*. Prav tako so vsi članki sprotno ustrezno katalogizirani v sistemu COBISS.

V drugem delu, ki je večina napisan v slovenski, so objavljene družbene vesti. Gre za seznam diplomiranih magistrjev in doktorantov slovenskih univerz s študijskimi programi na področju kemije, biokemije, kemijske tehnike in materialov, poročila o delovanju sekcij slovenskega kemijskega društva ter strokovne članke in recenzije knjig. Objavljamo tudi obvestila o konferencah, simpozijih in drugih srečanjih.

Revijo v nakladi 1200 izvodov dobivajo člani Slovenskega kemij-

skega društva; v elektronski obliki je prosto dostopna na spletni strani društva <http://acta.chem-soc.si>. Približno 200 tiskanih izvodov dobi knjižnice in raziskovalne institucije po vsem svetu. Približno eno tretjino pripravkov napiše domača znanstvena javnost dobro obveščena o raziskavah v Sloveniji.

Čedalje zahtevnejše urejanje

Vsekakor je visoka ocena IF za nacionalno revijo izreden uspeh, ki pa ga lahko pripisemo predvsem dobri uredniški politiki. Vedno večji ugled revije je plod dolgoletnega dela in truda številnih ljudi. *Acta Chimica Slovenica* izhaja že 56 let. Uredniški odbor od leta 1977 vodi prof. dr. Branko Stanovnik, na mestu glavnega urednika pa se je do leta 2004 zvrstilo več sodelavcev (prof. dr. Drago Kolar, prof. dr. Ljubo Golč, prof. dr. Andrej Petrič). Leta 2005 je to mesto prevzel prof. dr. Janec Kolarik in poskrbel za temeljito preobrazbo revije: nadel ji je popolnoma novo, svežo obliko in uredniški odbor okrepil s področnimi uredniki.

Na pobudo prof. dr. Aleksandra Pavka, ki je postal glavni urednik leta 2006, smo se področni uredniki ob izidu vsake številke začeli srečevati, si izmenjevati izkušnje in načrtovati vsebine naslednjih števil. Pred desetimi leti je v uredništvu prvič v enem letu prispelo več kot sto prispevkov, od katerih jih je bila dobra polovica objavljenih. V zadnjih treh letih pa dobimo več kot 200 prispevkov, izmed katerih dobro tretjino zavrnemo. S povečanjem faktorja vpliva in s tem kakovosti revije namreč dobivamo v objavo vedno več člankov z vsega sveta. Za vse področni uredniki pridobijo dve neodvisni oceni večina ugodnih tujih strokovnjakov in šele na podlagi pozitivnih mnenj se začne postopek za objavo. Uredniško delo, ki ga področni uredniki (univerzitetni profesorji in sodelavci institutov) opravljajo volontersko, je tako tudi časovno čedalje

zahtevnejše, saj uredniki komunicirajo s številnimi avtorji, recenzenti iz vsega sveta. ARRS priznava in ugodno ocenjuje publikacije, ki jih avtorji objavljajo v ACS, a uredniško delo žal ni primerno vrednoteno: bibliografski kazalci raziskovalne uspešnosti po metodologiji ARRS tega ne upoštevajo, v univerzitetnih habilitacijskih postopkih pa je dolgoletno uredništvo enakovredno avtorstvu enega članka v srednje kakovostni reviji.

Razpotej

In kako naprej? Medvedno je listanje novega izvoda revije poseben izizz. Vendar se informacijska tehnologija nezadržno razvija in naklada tiskanih revij se v svetu hitro zmanjšuje na račun revij, dostopnih na spletu v elektronski obliki. Tudi naša *Acta* je na razpoteju. Zaradi dobre kakovosti se zanj zanima ugodna svetovna založba. Skupaj z drugimi revijami, ki jih izdaja, ponuja distribucijo v ugodne svetovne knjižnice in institucije, kar bi povečalo branst revije ter potencialno kakovost in število avtorjev iz zahodnega sveta, kar si vsekakor želimo. Vendar bi to potovalo v elektronski obliki, tako da bi se tiška naklada revije žal bistveno zmanjšala, s tem pa bi pošli šli v pozabo tudi »papirni« užiki. Poleg tega bi bilo treba urediti zaledje z slovenskim delom revije – *Acta* je ne nazadnje glasilo Slovenskega kemijskega društva, ki med drugim skrbi za kulturo našega znanstvenega in tehničnega izrazlovala. V kratkem bo potrebna odločitev: vztrajati pri klasični ali na račun razvoja plačati globalizacijski davek.

Slika 11. Objava v Delu 26. junija 2009.